

МЕТОДИЧНИЙ ПРИНЦИП ЗАНУРЕННЯ У ПРЕДМЕТНИЙ ЗМІСТ ЗАСОБАМИ ВИУЧУВАНОЇ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ПРОФЕСІЙНОГО СПРЯМУВАННЯ

Корнєва З.М.

*Національний технічний університет України
«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»
zoymk18@gmail.com*

The talk highlights the necessity in using content-based approach in teaching ESP to tertiary school students. The given technique is realized within the limits of the immersion principle of teaching content through a foreign language.

Key words: tertiary school students, content-based instruction, immersion principle.

Повернути психологічну реальність виучуваної іноземної мови (ІМ) професійного спрямування як когнітивного утворення, що втілюється у комунікативній діяльності, створити можливості для автентичного використання ІМ фаху в аудиторії може лише миттєва і безпосередня практична реалізація засвоюваного змісту навчання. Під цим ми розуміємо реалізацію цього змісту в умовах, які імітують практичну діяльність, заради якої і вивчається ІМ. Саме в такій імітації предметна когнітивна компетентність (володіння контентом дисципліни) реалізується через іншомовну професійну комунікативну компетентність, тобто через здатність розуміти та використовувати ІМ у професійному спілкуванні.

Якщо оволодіння ІМ відбувається задля спілкування у професійній сфері у процесі професійної діяльності, то оволодіння спілкуванням цією мовою повинно протікати в процесі такої активності саме у даній сфері. Лише тоді може бути реалізованим зазначений вище феномен, коли контент спілкування перетворюється на епістеміологічний аспект знань, а ІМ стає його процесуальним аспектом, тобто створюється когнітивно-дискурсивна парадигма, яка складає підґрунтя для використання міждисциплінарного підходу до оволодіння ІМ.

Це означає, що освітній процес повинен максимально повно відтворювати вищезгадану активність та умови її протікання. В іншому випадку студентам буде важко або взагалі неможливо психологічно пов'язати те, що вони роблять в аудиторії, з тим, заради чого вони все це роблять – участі в англomовній професійній діяльності. Усі навички, у тому числі і мовленнєві, функціонують лише в умовах, які є максимально аналогічними до умов їхнього формування. Саме тому, якщо формувати

мовленнєві навички в умовах, які різко відрізняються від тих, у яких їх слід буде застосовувати, то немає жодної гарантії того, що ці навички «спрацюють» у реальному спілкуванні. І навпаки, якщо в аудиторії буде створена повна імітація тієї реальної практичної діяльності для комунікації, в якій навички є необхідними, можна бути впевненими, що вони працюватимуть у тій самій діяльності.

Зробити це за відсутності зовнішнього іншомовного середовища та можливості його відтворення лише в аудиторних умовах можна лише в тому випадку, якщо студенти є зануреними у предметний зміст навчання і якщо таке навчання є проблемно та ситуативно обумовленим.

У сучасній методиці викладання ІМ фаху вже неодноразово підкреслювалася теза про те, що однією з ключових вимог постає пріоритет предметної складової як навчання, так і спілкування над власне мовним аспектом. Наприклад, у тих, хто вивчають мову для професійного спілкування, необхідно створити концептуальні системи, які через виучувану мову відповідають за систематизацію та класифікацію професійних знань, причому ці системи повинні бути двомовними (рідна та ІМ), належачи до єдиної когнітивної або концептуальної системи, пов'язаної з майбутньою професією.

Вимога про пріоритет предметної складової навчання і спілкування цілком і повністю реалізується через так званий «контент-підхід» (*content-based approach*). Широко використовуваний у сучасній методичній науці, цей підхід був розроблений для одночасного навчання носіїв ІМ предметного змісту засобами виучуваної мови. Контент – це зміст будь-якої навчальної дисципліни, з одного боку, та рушійна сила в оволодінні ІМ – з іншого.

Такий підхід, у якому реалізується вимога контекстуалізованого, інтегрованого з професійною підготовкою, викладання мови, слід застосовувати не лише у процесі відбору змісту навчання, але й для побудови його методу. Це обумовлено не лише тим, що предметний складник професійної комунікативної компетентності посідає у її складі не менш важливе місце, аніж власне лінгвістичний компонент. Головне полягає у тому, що спілкування лише тоді стає реальним і повноцінним, коли комуніканти зосереджені на предметному аспекті мовлення, а його форма або взагалі ними не усвідомлюється, або перебуває на периферії свідомості. За умов спілкування у професійному середовищі це тим більше ймовірно, оскільки лише предметний зміст визначає успіх чи неуспіх комунікації. Саме з цієї причини, якщо ставиться завдання постійно практично реалізовувати

іншомовну професійну мовленнєву компетентність у навчальному процесі, то і сама навчальна комунікація, і оволодіння нею повинні бути сконцентровані на предметному змісті мовлення (комунікація заради професійних потреб), а не на іншомовній формі. Теоретично ця вимога і є втіленою у методичному **принципі занурення у предметний зміст**.

Цей принцип забезпечує «природний» шлях оволодіння мовою для професійного спілкування – шлях, який відповідає підходу С. Крешена: 1) оволодіння мовою через спілкування нею, а не через виучування, тобто створення специфічного навчального середовища, в якому відбувається «самоконструювання» власних знань, навичок і вмінь у процесі професійно орієнтованої комунікації; 2) природна послідовність оволодіння мовними явищами у повній відповідності до потреб професійної комунікації з дуже обмеженим підключенням мовних знань – лише виключно для моніторингу власної мовленнєвої продукції; 3) введення предметної професійної інформації ІМ згідно з логікою цієї інформації, яка неминуче веде до того, що інформація усно чи письмово вводиться на один щабель вище повної посильності для студентів за формулою $i+1$, тим самим ефективно стимулюючи і їхній професійний, і мовно-мовленнєвий розвиток.

Принцип занурення у предметний зміст у практиці навчання може реалізовуватися як на заняттях з ІМ професійного спрямування (I-III курси навчання), так і безпосередньо тоді, коли викладання спеціальних дисциплін на старших курсах навчання відбувається засобами ІМ.